

Załącznik do uchwały Nr IX/58/2015
Rady Powiatu Sokólskiego
z dnia 25 czerwca 2015 r.
w sprawie uchwalenia Powiatowego
Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Sokólskim na lata 2015 - 2017

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE SOKÓLSKIM
NA LATA 2015-2017**

Sokółka, maj 2015 r.

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawa prawna	5
2. Charakterystyka Powiatu	5
3. Charakterystyka rodzin zastępczych w powiecie sokólskim	6
4. Cel Programu	7
5. Kierunki działań	7
6. Podstawowe założenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej	7
7. Coroczny Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych dla Powiatu Sokólskiego na lata 2015-2017	8
8. Odbiorcy Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej	8
9. Realizator Programu	9
10. Monitoring i ewaluacja Programu	9
11. Źródła finansowania Programu	10

Wstęp

Podstawą opracowania trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332).

Ww. ustawa określa obowiązki jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ww. ustawy zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie sokólskim Starosta Sokólski Zarządzeniem nr 12/2011 z dnia 31 października 2011 r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, zwane dalej „PCPR”.

Zadania realizowane są głównie poprzez:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej i finansowanie ich pobytu w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo- wychowawczych,
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą,
- 3) tworzenie warunków powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie kandydatów do pełnienia tych funkcji,
- 4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa.

Wspieranie rodziny i organizowanie systemu pieczy zastępczej powinno służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. PCPR podejmuje także działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające rodzinę związane z pomocą psychologiczną, pedagogiczną, prawną i socjalną. Podejmowana jest współpraca z instytucjami takimi jak: sąd rodzinny, poradnie psychologiczno- pedagogiczne, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, służba zdrowia, placówki oświatowe, świetlice socjoterapeutyczne i organizacje pozarządowe.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej zakłada:

- 1) koordynację działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie,
- 2) rozbudowę form pomocy dziecku i rodzinie,
- 3) pomoc z wykorzystaniem specjalistów i placówek pomocy działających na terenie powiatu sokólskiego,
- 4) określenie form i kierunków pomocy oraz zakresu interwencji w rodzinie.

I. Podstawa prawna

Zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną określają przepisy:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163);
- 3) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 45 oraz z 2007 r. Nr 208, poz. 1507);
- 4) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720);
- 5) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokólskim na lata 2014-2020 / uchwała Nr XXXIV/230/2014 Rady Powiatu Sokólskiego z dnia 18 czerwca 2014 r.

II. Charakterystyka Powiatu

Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego informuje, iż w 2013 roku powiat sokólski zamieszkiwało 70 525 osób. Gęstość zaludnienia w powiecie jest nierównomierna. Dla powiatu wynosi 37,67 osoby/km² i jest to wskaźnik znacznie poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Najniższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia charakteryzują się obszary przygraniczne i o znacznym stopniu zalesienia. Ludność głównie koncentruje się w miastach.

Powiat sokólski obejmuje 10 gmin, w tym 4 miejsko – wiejskie: Dąbrowa Białostocka, Krynki, Suchowola i Sokółka oraz 6 wiejskich, w tym 462 wsie. Przeciętna liczba mieszkańców jednej wsi - to 106 osób.

W powiecie sokólskim zamieszkuje 21,5 tys. dzieci (0 - 19); stanowi to 27,7% ogółu społeczeństwa, z czego większość to chłopcy - 51,37% .

Główną przyczyną niekorzystnej sytuacji demograficznej powiatu sokólskiego jest ujemny przyrost naturalny.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce stopa bezrobocia w powiecie wyniosła 13,7% (stan na luty 2015 r.), a w województwie podlaskim 16,1 %. Fakt ten istotnie wpływa na sytuację ekonomiczną i społeczną rodzin, w tym rodzin z dziećmi.

III. Charakterystyka rodzin zastępczych w powiecie sokólskim

Rodzina zastępcza – to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w pełnieniu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspokajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy wprowadziła następujące formy pieczy zastępczej:

- 1) **rodzina zastępcza:**
 - a) **spokrewniona** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
 - b) **niezawodowa** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
 - c) **zawodowa** (pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego lub zawodowa specjalistyczna);
- 2) **rodzinny dom dziecka;**
- 3) **rodziny pomocowe**, sprawujące opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad tym dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

W ciągu 2014 r., liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Sokólskiego wynosiła 57, liczba dzieci objętych zastępczą opieką rodzinną – 77 z czego 11 powyżej 18 roku życia. Wg stanu na dzień 31.12.2014 r. pozostało 60 dzieci w 46 rodzinach zastępczych.

Z rodzinami zastępczymi prowadzi się pracę socjalną polegającą na odbywaniu wizyt monitorujących, mających na celu ustalenie sytuacji dziecka, sposobu sprawowania opieki, dbania o zapewnienie dziecku prawidłowych warunków rozwoju i wychowania, odpowiednich do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju. Udziela się również pomocy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów dotyczących powierzonych dzieci, jak i pełnoletnich wychowanków. PCPR sprawując nadzór nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych współpracuje z innymi jednostkami pomocy społecznej, sądami, policją i placówkami oświatowymi.

IV. Cel Programu

Celem Programu jest wskazanie kierunków działań na rzecz pieczy zastępczej oraz skoordynowanie działań profilaktyczno-opiekuńczych prowadzonych przez wszystkie instytucje zajmujące się opieką nad dzieckiem i rodziną w powiecie sokólskim. Bardzo ważnym elementem programu jest obszar tworzenia i wspierania rodzinnych form opieki zastępczej. Obejmuje on propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego, poszukiwanie i szkolenie kandydatów na niespokrewnione i zawodowe rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz pomoc usamodzielnianym wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

V. Kierunki działań

- 1) Tworzenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych.
- 2) Realizacja procesu diagnostyczno- kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
- 3) Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki rodzinnej.
- 4) Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej.
- 5) Współpraca i koordynacja lokalnych instytucji służb na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy sytuacji życiowej oraz zmiany stylu życia.
- 6) Współpraca z rodzicami naturalnymi dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.
- 7) Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

VI. Podstawowe założenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

- 1) Poprawa w funkcjonowaniu rodzin biologicznych.
- 2) Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
- 3) Objęcie rodzin zastępczych pomocą specjalistyczną.
- 4) Udzielenie rodzinom zastępczym wsparcia, także od organizacji pozarządowych.

VII. Coroczny Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych dla Powiatu Sokólskiego na lata 2015-2017

Z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. (art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015-2017

L. p.	ROK	LICZBA RODZIN
1.	2015	2
2.	2016	2
3.	2017	2

Na wielkość limitu wpływa, oprócz zapotrzebowania na rodziny zastępcze, wysokość środków finansowych jakimi Powiat będzie dysponował na ten cel.

VIII. Odbiorcy Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

- 1) Dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- 2) Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- 3) Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 4) Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego,
- 5) Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

IX. Realizator Programu

Realizatorem Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, przy współpracy:

- 1) rodzin zastępczych,
- 2) rodzin pomocowych,
- 3) placówek opiekuńczo- wychowawczych,
- 4) policji i innych podmiotów działających na terenie powiatu, które mogą przyczynić się do poprawniejszego funkcjonowania rodziny.

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring polega na zbieraniu informacji dotyczących wykonanych zadań od PCPR w Sokółce. Dokonywana będzie ocena stopnia realizacji zadań i zakładanych celów Programu.

Przedmiotem oceny będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Podstawę oceny stanowią będą:

- 1) opracowane plany pomocy dziecku,
- 2) indywidualne programy usamodzielnienia,
- 3) przeprowadzone oceny sytuacji dziecka oraz funkcjonowania rodziny zastępczej,
- 4) oceny beneficjentów Programu,
- 5) wydane decyzje administracyjne o przyznawanych świadczeniach.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332.) Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

XI. Źródła finansowania Programu.

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015- 2017 będą środki finansowe pochodzące:

- 1) z budżetu Powiatu Sokólskiego,
- 2) z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- 3) z budżetu samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- 4) z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu sokólskiego,
- 5) z odpłatności rodziców biologicznych,
- 6) ze środków pozyskanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Franciszek Budrowski